

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ JANA KALVODY

BĚLOHORSKÁ 238/85, 169 00 PRAHA 6, TEL. +420 233351812
E-MAIL: office@akjk.cz, ID datové schránky: qykhbcq

Nejvyšší správní soud
Moravské náměstí 6
Brno
657 40

Účastníci řízení

Navrhovatelka

PhDr. Terezie Holovská, [REDACTED]
[REDACTED]

Zastoupena

Janem Kalvodou, advokátem, ev. č. ČAK 00260 se
sídlem AK Bělohorská 238/85, 169 00 Praha 6

Ministerstvo vnitra ČR, Nad štolou 3, 170 34, Praha 7

O zrušení registrace kandidátní listiny

kandidáta   pana Mgr. Petra Hanniga
pana Mudr. Bc Marka Hilšera Ph. D
pana RNDr. Jiřího Hynka
pana Ing. Vratislava Kulhánka, Dr.h.c.
pana Ing. Mirka Topolánka

Přílohy:

1. Emailová zpráva Jaromíra Vítková
2. Emailová zpráva Jiří Šesták
3. Emailová zpráva Karel Kratochvíle
4. Emailová zpráva Miloslava Rutová
5. Emailová zpráva Petr Holeček
6. Plná moc
7. Výpočet kombinací

I. Účastníci řízení

1. Okruh účastníků řízení je stanoven v ust. § 33(1) SŘS ve spojení s ust. § 89(4) SŘS: „Účastníky jsou navrhovatel, správní orgán, který provedl registraci, a ten, o jehož registraci se jedná“.
2. Navrhovatelka je k podání návrhu aktivně legitimována dle ust. § 65(2) zákona č. 275/2012 Sb. (o volbě prezidenta republiky), neboť je jednak „navrhujícím občanem“ ve smyslu tohoto ustanovení, jednak kandidátkou, jejíž registrace (kandidátní listiny) byla odmítnuta. Oproti stanovisku Ministerstva vnitra (cituje se): „Kandidát se může bránit proti tomu, že nebyl zaregistrován, ale nelze podat žalobu na to, že byl zaregistrován někdo jiný“¹, Nejvyšší správní soud takovou možnost připouští (Usnesení ze dne 13. 12. 2012 č.j. Vol 7/2012-69²).
3. Navrhovatelka požádala o registraci své kandidátní listiny, jež byla odmítnuta rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne, 24.11. 2017 č.j. MV-130433-6/VS-2017³. Rozhodnutí bylo vyvěšeno na úřední desce téhož dne.
4. Ministerstvo vnitra (dále „Ministerstvo“) je účastníkem řízení jako správní orgán, který provedl registraci kandidátů, registrace, jejichž kandidátní listiny je napadena.
5. Kandidát/kandidáti, registrace jejichž kandidátní listiny je napadena, jsou účastníky řízení, neboť se jedná o jejich registraci ve smyslu ust. § 89(4) SŘS.
6. Jejich kandidatura byla Ministerstvem vnitra registrována rozhodnutími ze dne 24.11. 2017, uvedenými na veřejné desce úřadu téhož dne⁴. Jsou to kandidáti:

---

¹ https://zpravy.idnes.cz/ministerstvo-vnitra-podpisy-prezidentska-volba-fbp-/domaci.aspx?c=A171107_163458_domaci_lva

² Z právní věty: „II. I kandidát na funkci prezidenta republiky, který neuspěl v registračním řízení u Ministerstva vnitra, ale má současně pochybnosti o správnosti registrace jiného kandidáta, je aktivně legitimován podat k soudu návrh na zrušení registrace "konkurenčního" kandidáta [§ 89 odst. 1 písm. c) a odst. 4 s. ř. s.]“

³ <http://www.mvcr.cz/clanek/rozhodnuti-o-registraci-kandidatni-listiny-nebo-o-odmitnuti-kandidatni-listiny.aspx>

⁴ <http://www.mvcr.cz/clanek/rozhodnuti-o-registraci-kandidatni-listiny-nebo-o-odmitnuti-kandidatni-listiny.aspx>

pan Mgr. Petr Hanig
pan MUDr. Bc. Marek Hilšer Ph.D.
pan RNDr. Jiří Hynek
pan Ing. Vratislav Kulháněk Dr.h.c.
pan Ing. Mirek Topolánek

7. Navrhovatelka tvrdí, že mezi navrhujeícími poslanci či senátory jsou ti, kteří již dříve navrhli jiného kandidáta, ačkoli jsou oprávněni podat pouze jednu kandidátní listinu a proto v jejich případě k návrhu výše zmíněných kandidátů nelze přihlížet. Současně pak počet návrhů těch, kteří navrhuji kandidáta poprvé není dostatečný ve smyslu ust. § 21 (1) zákona o volbě prezidenta republiky.
8. Navrhovatelka je při vymezení účastníků řízení – kandidátů odkázána na veřejné zdroje, neboť informace o kandidátních listinách Ministerstvo vnitřně nezveřejnilo⁵. Bere na vědomí, že údaje, jimiž disponuje, nemusí být přesné, tudíž ani okruh těchto účastníků řízení.

II.

Věcná příslušnost soudu

9. K rozhodnutí je příslušným Nejvyšší správní soud na základě ust. § 7(1) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále SŘS) ve spojení s ust. § 68 zákona č. 275/2012 Sb. o volbě prezidenta republiky⁶

III.

Skutková tvrzení navrhovatelky

10. Navrhovatelka napadá registraci kandidátních listin výše ze dvou zásadních důvodů
- (i) jednak byly registrovány na základě výkladu zákona (o volbě prezidenta republiky) Ministerstvem, přiznávajícím „navrhujícím poslancům/senátorům“ právo podat více než jednu kandidátní listinu, což se považuje za rozporné se zněním zákona,

⁵ <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-zatim-eviduje-celkem-18-kandidatnich-listin-pro-volbu-prezidenta.aspx>

⁶ „K řízení podle § 65 a 66 je příslušný Nejvyšší správní soud.“

- (ii) jednak zminěné stanovisko Ministerstva vnitra, protikladné s tímž. na jehož základě ministerstva postupovalo při předchozí prezidentské volbě, bylo zveřejněno patrně nejdříve během října 2017 a posléze ve formě tiskové zprávy Ministerstva vnitra dne 8.11.2017, tedy den po uplynutí lhůty k podání kandidátních listin, čímž bylo zasaženo do ustáleného pravidla fair politické soutěže na základě předem stanovených pravidel.
11. Navrhovatelka bere na vědomí, že skutkové okolnosti, o něž opírá svoji aktivní legitimaci, mohou budít pochybnosti; zakládá ji na samonávru, podpořeném pouze jí samou. Tento krok však jen završil její vážnou snahu o prezidentskou kandidaturu, jež měla být podpořena navrhuujícími senátory, do níž bylo zasaženo oznámením změněného stanoviska Ministerstva vnitra, měnícím pravidla volby, jak bude uvedeno níže. V případě navrhovatelky tedy došlo k situaci, že napadené kandidatury jsou podpořeny „druhými“ hlasy poslanců či senátorů, zatímco jí byly týmiž odmítnuty oslovenými senátory právě proto, že by šlo o „druhé hlasy“.
12. Navrhovatelka k posouzení své aktivní legitimace a vážnosti své účasti v prezidentské volbě považuje za relevantní uvést, že je dlouhodobě politicky aktivní občankou, a doložit to stručnými údaji o svých politických angažmá, včetně aktuální volby do Senátu.
- V květnu roku 1998 vstoupila do Občanské demokratické strany a spolupracovala na tezích pro program ODS do parlamentních voleb; účastnila se i organizačně volební kampaně, během níž úzce spolupracovala s Tomášem Chalupou, Petrem Hájkem, Václavem Klausem.
  - Na podzim roku 1998 za ODS kandidovala v komunálních volbách v Praze 8, poté se stala místostarostkou pro školství a kulturu.
  - V roce 2002 po povodních v Praze 8 organizovala kampaň do komunálních voleb pro Nezávislé; získali čtyři mandáty.
  - Mezi nimi byl aktivista John Bok, do jehož spolku Šalamoun vstoupila, a je jeho aktivní členkou.
  - Spolupracovala poté s Johnem Bokem, jež v Praze kandidoval do senátu jako nezávislý za KDU-ČSL.
  - V roce 2014 spolupracovala na volební kampani s Českou pirátskou stranou, kdy Ivan Bartoš kandidoval do Evropského parlamentu.

13. Dne 20. listopadu podala na Městském úřadě Trutnov svou kandidátní listinu do doplňovacích voleb do Senátu za volební obvod č. 39. Kandidátní listinu podalo celkem 9 uchazečů, přičemž všech osm je nominováno politickou stranou, politickým hnutím, či jiným uskupením. Navrhovatelka jediná kandiduje jako nezávislý kandidát, neboť sesbírала 1.133 podporujících podpisů občanů (minimální potřebný počet podpisů k registraci kandidátní listiny je 1.000). Všechny 1.133 podpisů sesbírала osobně, s každým z podepsaných občanů osobně jednala a o podporu požádala.
14. Kandidaturu na funkci prezidentky vážně zvažovala od ledna tohoto roku, vyčkávala však do konečné podoby zákona o volbě prezidenta. po přijetí novely zákona o volbě (č. 90/2017 Sb.), byla oslovena několika sponzory, kteří jí byli ochotni finančně zajistit sběr podpisů. To nakonec s konečnou platností odmítla, z principiálních důvodů. Navrhovatelka sama nedisponuje takovými finančními prostředky, nezbytnými pro plošné získávání podpory petentů. Svůj úmysl kandidovat souhlasem žádného politika nepodmiňovala, neméně z konzultací s těmi, jež osobně zná, usoudila na dostupnost senátní podpory. Navrhovatelka jednala o podpoře se senátory: Ing. Jaromírou Vítkovou; senátorka za KDU-ČSL; s Ing. Karlem Kratochvíle, senátor za ČSSD; s Petrem Holečkem, senátor za STAN; s Jiřím Šestákem, senátor za STAN; s Václavem Láskou, senátor za SZ. Mimoto jednala s poslankyněmi prof. JUDr. Helenou Válkovou, mgr. Miloslavou Rutovou (ANO), a mgr. Kateřinou Valachovou (ČSSD). O podporu požádala ještě poslance Evžena Tošenovského a o příspěví i europoslance Jana Zahradila; ti jediná nereagovali nijak.
15. Ze zmíněných konzultací nabyla přesvědčení, že je v jejich možnostech parlamentní podporu získat. Jednotliví poslanci či senátoři jí předběžně přislíbili, kupříkladu výslovně paní poslankyně Válková a Valachová. Učinili tak v různém stupni závaznosti především senátoři, zmínění výše. Všichni však dne 7/11 2017, tedy poslední den pro podání kandidátní listiny odmítli podat návrh v její prospěch výslovně proto, **že již (dříve) podpořili jiného kandidáta**, a to všichni emailovou zprávou (přiloženo) ze dne 7/11 2017:

Ing. Jaromíra Vítková,
Ing. Karel Kratochvíle, Petr Holeček,
Jiří Šesták,
Václav Láška,
(poslankyně) Mgr. Miloslava Rutová.

16. Stanovisko Ministerstva bylo obsaženo v nedatované zprávě ne staršího data, než října 2017 na webových stránkách úřadu a v tiskovém prohlášení, datovaným dnem 8.11. 2017.
17. Předchozí podpora jiného kandidáta představuje i podle názoru navrhovatelky překážku v podpoře jí samé. Nicméně považuje za porušení pravidel fair politické soutěže a rovnosti soutěžících, pokud kandidátní listiny jiných kandidátů jsou registrovány bez ohledu k stejné překážce.

IV.

Podstatná právní otázka

18. Navrhovatelka vychází z předpokladu, že nelze hlasovat o kandidátní listině, navržené senátory, kteří již (dříve) podali kandidaturu jiného kandidáta. Je si vědoma veřejně diskutované otázky, zda člen parlamentu vykonal účinně své nominační právo prvou podporou kandidátní listiny (a těm, jež jsou v pořadí další nelze přihlížet), či zda je účinné naopak poslední v pořadí. Sama má zato, že právní účinky lze přiznat prvému výkonu tohoto práva, neboť bylo vykonáno podle zákona.
19. Podstatným pro posouzení předložené věci je určení obsahu práva senátora (či poslance) navrhopvat kandidáta na volbu prezidenta republiky. Jinak řečeno otázka, zda navrhuující senátor je vybaven právem navrhnout jednoho kandidáta, či libovolný počet kandidátů ve spojení s jinými navrhuujícími senátory (poslanci). Pro jinou možnost nelze nalézt oporu v zákoně ani v elementární logice: buď je toto právo vyčerpáno jediným návrhem, nebo je neomezené resp. omezeno pouze matematickou limitou, odvozeno od počtu členů té které komory parlamentu.
20. Vymezení obsahu tohoto práva podává zákon v ust. § 21(2) takto: **„Navrhující poslanci, navrhuující senátoři nebo navrhuující občan mohou podat pouze jednu kandidátní listinu. Kandidát může být uveden pouze na jedné kandidátní listině.“**

Stanovisko Ministerstva vnitra/ důvod registrace kandidátů výše

21. Odůvodnění nového stanoviska MV lze shledat pouze z nedatované tiskové zprávy (cituje se):

„Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů, který dle čl. 58 Ústavy stanoví další podmínky výkonu volebního práva při volbě prezidenta republiky, včetně podrobností navrhování kandidátů, v § 21 odst. 1 upravuje, že kandidátní listinu pro volbu prezidenta republiky může podat nejméně 20 poslanců (dále jen „navrhující poslanci“) nebo nejméně 10 senátorů (dále jen „navrhující senátoři“) a v odstavci 2 téhož ustanovení se stanoví, že navrhující poslanci nebo navrhující senátoři mohou podat pouze jednu kandidátní listinu.

Ačkoliv zákon o volbě prezidenta republiky v § 21 odst. 2 na první pohled jasně stanoví, že navrhující poslanci/senátoři mohou podat pouze jednu kandidátní listinu, je třeba vzít v potaz, že pojem „navrhující poslanci“, resp. „navrhující senátoři“ je legislativní zkratkou pro skupinu 20 poslanců, resp. 10 senátorů (zvýrazněno navrhovatelem) a bude-li poslanec/senátor zastoupen i v jiné skupině 20 poslanců/10 senátorů, jedná se již o jiné navrhující poslance/senátory, tj. jinou skupinu, která je rovněž oprávněna kandidáta na funkci prezidenta navrhnout (podat kandidátní listinu);

Vedle toho je třeba vzít v úvahu i to, že také občan oprávněný volit prezidenta republiky může svým podpisem na petici podpořit kandidaturu více kandidátů. Jde totiž pouze o fázi navrhování kandidátů, nikoli o volbu samotnou, ve které se již uplatňuje princip rovnosti hlasování (každý má stejný počet hlasů o stejné síle).⁷

22. Stanovisko je tedy založeno na konstrukci, (i) že zákon v ust. § 21(2) svěřuje „navrhujícím poslancům/senátorům“ právo *podat pouze jednu kandidátní listinu* (ii) avšak toto omezení má být vztáženo jen ke skupině navrhovatelů a nikoli k členu té či oné komory. Vysvětlením a nosným argumentem má být to, že formulace „navrhující poslanci/senátoři“ je legislativní zkratkou.
23. Toto úsporné odůvodnění tohoto - jen jakoby mimochodem - zaujatého právního stanoviska lze hledat jen v tiskových zprávách Ministerstva a mediálních rozhovorech náměstka úřadu. Za podstatné

se považuje, že podle tohoto pojetí věci, člen parlamentu co do podpory prezidentské kandidatury, by nebyl omezen nijak.

K výkladu ust. § 21(2) zákona o volbě prezidenta republiky

24. K hledání odpovědi na tuto otázku lze přistoupit ustálenými způsoby výkladu právní normy
25. Navrhovatelka má zato, že převažující právní doktrína i ustálená soudní praxe upřednostňuje před gramatickým výkladem normy jiné způsoby výkladu, zejména opřené o hlediska hodnotová: „1. Za účelem objasnění smyslu a obsahu právní normy je nutné použít veškerých relevantních interpretačních pravidel, kromě gramatického tedy zejména logický, systematický, případně teleologický výklad. Naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Soud však není absolutně vázán doslovným zněním zákonného ustanovení, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit v případě, kdy to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, které mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako celku⁸.“
26. Výklad ust. § 21(2) zákona o volbě prezidenta republiky, podaný Ministerstvem vnitra v citovaném stanovisku se opírá o *gramatický výklad normy*, navíc založeným domněle na *legislativní zkratce*. Avšak ani gramatickým výkladem § 21(2) zákona nelze dospět k závěru, že skýtá jednotlivým navrhujeícím poslancům/senátorům právo podat více (než jednu) kandidátní listinu. Argument legislativní zkratkou argumentem není; legislativní zkratka je technickým jazykovým prostředkem pro úspornost jazykového vyjádření normy, ale není způsobilá k vlastnímu normativnímu významu. Rozhodně nevede k závěru, že zakládá rozdíl mezi oprávněním (jednoho) „navrhujícího poslance/senátora“, a skupinou týchž; pro obě kategorie platí, že disponují právem podat jednu kandidátní listinu.
27. K logickému a teleologickému výkladu normy lze paměť užít i fakt dosavadní praxe správního úřadu, kompetentnímu k registraci kandidátů. Je nesporné, že Ministerstvo vnitra u příležitosti

---

⁸ z právní věty rozsudku Nejvyššího správního soudu, č.j. 9 Ans 5/2009-117.

předchozích prezidentských voleb v roce 2013 zaujalo a zveřejnilo výklad právě opačný od dnešního, opíraje se o důvodovou zprávu k novele Ústavy⁹:

„Může být poslanec nebo senátor ve více skupinách navrhujících poslance nebo senátory?“

Týž poslanec nebo senátor může navrhopvat v rámci zákonem stanoveného počtu vždy pouze jednoho kandidáta na úřad prezidenta (zvýrazněno navrhovatelkou). Svým podpisem ale může např. podpořit i kandidaturu jiného kandidáta kandidujícího na základě petice navrhuujícího občana. Z důvodové zprávy k ústavnímu zákonu č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, svědčící shora uvedenému se podává: „Je zde stanoveno, že navrhnout kandidáta může každý občan ČR, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany ČR oprávněnými volit prezidenta republiky. Navrhovat kandidáta by byla oprávněna rovněž skupina nejméně 20 poslanců nebo nejméně 10 senátorů; zatímco v případě senátorů zůstává zachován stávající počet, v případě poslanců návrh oproti současné úpravě vyžaduje dvojnásobný počet navrhovatelů, a to z důvodu, aby byl zohledněn vyšší celkový počet poslanců (200) vůči celkovému počtu senátorů (81). Současně je smyslem navržené úpravy zohlednit i to, že kandidáti budou navrhováni i občany ČR, a nebylo by tudíž žádoucí, aby byl celkový počet navržených kandidátů extrémně vysoký.“

28. Tento výklad zákona byl bez dalšího opuštěn ve prospěch radikálně odlišného den poté, co uplynula lhůta k podání kandidátních listin. Jednoduše řečeno v době, kdy kandidáti, jednající v dobré víře podle předchozího výkladu zákona, jednali jen s těmi členy komory, kteří dosud jiného kandidáta nepodpořili.
29. Z hlediska teleologického výkladu normy je významná Důvodová zpráva k novele Ústavy č. 71/2012 Sb., výslovně hledající účel úpravy (s tím, že mimo parlamentní nominace navrhuji kandidáty i občané) v tom, aby počet kandidátů „nebyl extrémně vysoký“. Citováno v dokumentu Ministerstva vnitra výše (citovaná pasáž je na str. 11 Důvodové zprávy). (Doslova) stejný účel zákonné úpravy („aby počet kandidátů nebyl extrémně vysoký...“) vidí i komentářová literatura, kupř. stanovisko, zaujaté kolektivem autorů Rychetský, Langášek, Herc, Mlsna a kolektiv¹⁰

⁹ <http://www.mvcr.cz/clanek/dotazy-a-odpovedi-k-prime-volbe-prezidenta.aspx>

¹⁰ „Ústava České republiky, Wolters Kluwer, 2015

30. K posouzení jsou jen dvě výkladové alternativy. Buď má poslanec/senátor k dispozici jednu nominaci (kandidátní listinu), nebo počet jeho nominací není omezen vůbec, resp. pouze matematicky možným počtem navrhuječích skupin. Toto stanovisko zaujalo Ministerstvo vnitra a na tomto základě rozhodlo o napadených registracích.
31. To by to znamenalo, že dvoustěčlenný poslanecký sbor by byl oprávněn vytvářet extrémní množství volebních skupin. Nejen v tom smyslu, že by byl vyměňován v dvacetičlenných nominačních skupinách vždy jeden poslanec (a byla by to **jiná skupina**, viz citát výše ad 9.), ale mohly by vznikat více – než dvacetičlenné - skupiny až do limitního počtu všech členů sněmovny, za účelem nominace vždy jiného kandidáta – a vždy by podle logiky Ministerstva vnitra šlo o „**jiné navrhuječí poslance/senátory, tj. jinou skupinu, která je rovněž oprávněna kandidáta na funkci prezidenta navrhnout (podat kandidátní listinu)**“.
32. Výklad MV by tak umožnil vznik 1,6 krát 10 na 27 kombinací (řád kvadriliard), tudíž stejný počet nominací poslaneckých kandidátů. To je bezpochyby dostatečně extrémní množství kandidátních listin, jež odmítá doktrína i důvodová zpráva. Menší, ale stejně tak extrémní počet nominací by pak byl k dispozici členům Senátu.

Souvislost s právem na účast na správě věcí veřejných a pravidly politické soutěže

33. Navrhovatelka má zato, že registrace výše uvedených kandidátů je nejen v rozporu s ústavně konformním výkladem ust. § 21(2) zákona o volbě prezidenta republiky, ale rovněž se základními náležitostmi demokratického a právního státu. Odporuje principu rovnosti v právu na účast na správě věcí veřejných. Ustálená rozhodovací praxe Ústavního soudu i Nejvyššího správního soudu pokládá výkon volebního práva obecně za náležitost demokratického a právního státu (kupř. Nález Ústavního soudu sp. zn. **II. ÚS 276/96¹¹⁾**).

¹¹⁾

Z právní věty: „Jestliže účelem zákona o volbách do Parlamentu ČR, zák. č. 247/1995 Sb., je realizovat svobodnou soutěž politických sil dle čl. 22 Listiny a blíže upravit základní právo volit a být volen dle čl. 21 Listiny, přičemž výkon těchto práv je podstatnou náležitostí demokratického právního státu, pak skutečně s tím důsledkem, že budou při interpretaci a aplikaci tohoto zákona eliminovány formálně pozitivistické přístupy.“

34. Pojmovou náležitostí fair soutěže, že probíhá podle pravidel, **stanovených předem** a rovných pro všechny účastníky. Při předchozí prezidentské volbě formuloval správní úřad, kompetentní k registraci kandidátů, stanovisko, že bude registrovat kandidátní listinu, podpořenou - pouze - jedinou volbou člena parlamentu (s výjimkou téhož jako podporovatele „občanského“ kandidáta). Kompetentní orgán tedy zveřejnil pravidla nominace prezidentské volby, založená na předpokladu, že člen parlamentu jak „navrhující poslanec/senátor“ disponuje právem podat jednu kandidátní listinu. Tehdejší i dnešní soutěžící i navrhující se na toto pravidlo spoléhali. Zmíněný princip, že podmínkou fair soutěže jsou její pravidla **stanovená předem** je formulován mimo jiné Nálezem pléna Ústavního soudu ze dne 27.1. 2001, sp. zn. II. ÚS 275/96¹².
35. Základní otázka předložené věci spočívá mimo jiné v omezení, jinak rovného, zde aktivního volebního práva; jak občanů při podpoře navrženého kandidáta, tak členů parlamentu a to potřebným kvorem podporovatelů i navrhujících poslanců senátorů. Ratio legis tohoto omezení je (důvodovou zprávou i komentářovou literaturou) spojováno s regulací v úvahu připadajícího počtu návrhů/nominací. Počet petentů u „občanského kandidáta“ má být ještě přezkoumatelný/ověřitelný a již vyjadřující jeho dostatečnou podporu. Počet členů parlamentu má být s výše uvedeným (s počtem petentů) v určité korelaci. Tato korelace se však zásadně naruší výkladem MV, příznávajícím těmto privilegovaným navrhovatelům prakticky neomezenou navrhovací kapacitu. Navrhovatelka má za použitelnou obecnou argumentaci Ústavního soudu ve věci volebního práva do Evropského parlamentu, zdůrazňující podmínku legitimity takového omezení (Nález sp. zn. Pl. ÚS 14/14-1¹³).

¹²

Z právní věty: „Volná a svobodná soutěž politických sil je založena především na tom, že se všechny politické subjekty řídí stejnými předem stanovenými pravidly, která vycházejí právě z těchto základních principů“.

¹³

Z právní věty: „Omezení rovnosti volebního práva, přístupu občanů k voleným funkcím za rovných podmínek a svobodné soutěže politických sil jsou v demokratické společnosti přípustná jen s ohledem na legitimitu těmito omezeními sledovaného cíle, na jejich způsobilost takového cíle dosáhnout a potřebnost a míru, která má šetřit podstatu a smysl těchto základních práv. Zároveň nesmí dojít ke změně podstatných náležitostí demokratického právního státu. Jelikož lid je zdrojem veškeré moci, svěřené státu podle čl. 2 odst. 1 Ústavy i přenesené na Evropskou unii na základě čl. 10a Ústavy, platí z hlediska ochrany ústavnosti podle čl. 83 Ústavy v zásadě stejné demokratické a lidskoprávní "mantinely" omezujících opatření pro volební zákony do vnitrostátních zastupitelských sborů i pro zákon o volbách do Evropského parlamentu.“

36. Představuje tudíž i zásah do principu rovnosti při výkonu tohoto práva. Právo volit a být volen je součástí ústavním pořádkem garantovaného práva na účast na správě věcí veřejných (Čl.21 Listiny¹⁴)
37. Stejně tak by šlo o zásah do principu *reprezentativnosti* politických funkcí, míněno „parlamentních“ kandidátů a posléze prezidenta republiky, pokud by vzešel z jejich řad. Pokud zákonodárce vycházel z určité korelace voličské „váhy“ jednoho mandátu poslance či senátora a hledal jeho vztah k počtu občanů, potřebných k podpoře občanského kandidáta, pak uvažoval bezpochyby o jednom nominačním právu člena parlamentu; nikoli o prakticky neomezeném. Argumentu Ministerstva vnitra, citovanému shora (čl.9, totiž že občan rovněž není omezen v počtu podporovaných kandidátů), nelze přiznat dobrou víru a snad ani vážnost: je zajisté rozdíl mezi obtížností dohody deseti senátorů či dvaceti poslanců a koordinací podpory 50.000 petentů.
38. Navrhovatelka je přesvědčena, že zmíněná změna volebních (nominačních) pravidel a současně její načasování představuje akutní ohrožení legitimacy prezidentské volby. Nikoli pouze pro případ, že by uspěl kandidát, jehož kandidátní listina odporuje zákonu, ale pro regulérnost volby samé. Již sama účast takového kandidáta je způsobilá deformovat rozdělení voličských hlasů a zasáhnout legitimitu kteréhokoli zvoleného kandidáta.
39. Navrhovatelka nezaznamenala srozumitelné vysvětlení: ani náhlého a opožděného obratu stanoviska Ministerstva vnitra, ani jeho obsahu. Úsporné sdělení na stránkách úřadu takové odůvodnění neposkytuje.
40. Požádá Nejvyšší správní soud o toleranci, pokud vyjádří svůj názor na kontext právní úpravy volby prezidenta republiky a její změny před předchozí volbou. Přímá volba prezidenta představovala bezpochyby reakci na zaznamenaná kuloárová jednání volitelů při poslední nepřímé volbě, a jejich hodnocení veřejností jako politických obchodů. V tomto smyslu jsou dostupná dobová politická vyjádření rozhodujících politických uskupení o účelu uzákonění přímé volby. Změna byla spojována s cílem zamezit kuloárovým dohodám, dát alternativu k volebnímu monopolu členů parlamentu a zainteresovat ve volbě občanskou veřejnost. Obecně řečeno, smyslem změny byla

---

¹⁴ „(1) Občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.“

snaha politického systému země obnovit svoji věrohodnost vůči občanům, a rozptýlit pochybnosti o legitimitě volby prezidenta republiky.

41. Napadené rozhodnutí, protichůdné předchozímu výkladu, a zveřejněné Ministerstvem vnitra po skončení nominační fáze volby (nebo v jeho závěru) je překvapivé a pochybnosti o regulérnosti volby důrazně nastoluje. Změna pravidel volby nastala mocenským aktem (rozhodnutím o registraci) výkonné moci, bez náležitého odůvodnění a jejím následkem je zjevně unfair zásah do korektnosti průběhu voleb v širším smyslu, přináší nedůvěru novou a v tomto smyslu není konformní s ústavním pořádkem, nakořlík budí nedůvěru v dobrou víru v jednání veřejné moci, míněno v registrační rozhodnutí Ministerstva vnitra (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.1. 2014, sp. zn. 5 As 81/2013-19¹⁵). Děje se krátce poté, co volební soud zasáhl do sněmovní volby a shledal v ní povážlivé nedostatky exekutivy při zajištění průběhu voleb.
42. Navrhovatelka vychází z následujících předpokladů:
- i. že nikoli jen sama volba a hlasování, ale i organizačně přípravné stádium voleb je předmětem přezkumu ve volebním soudnictví¹⁶.
  - ii. že „/S/myslem návrhu podle ust. § 87 odst. 1 volebního zákona, o němž do 1. 1. 2003 byl příslušný rozhodovat Nejvyšší soud ČR (po tomto datu Nejvyšší správní soud) není bez dalšího toliko ochrana subjektivního volebního práva, nýbrž především zajištění objektivnosti volby¹⁷....“
  - iii. že s ohledem k extrémnímu načasování zásahu Ministerstva vnitra, spadajícímu v jedno s koncem lhůty pro podání kandidátních listín se účastník řízení (Ministerstvo vnitra)

---

¹⁵ „I. Důvěra v rozhodovací činnost orgánů státu je jedním ze základních atributů právního státu. Podstatou uplatňování veřejné moci v demokratickém právním státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy) je princip dobré víry ve správnost aktů veřejné moci. Z ústavněprávních hledisek je proto neakceptovatelné, pokud orgán veřejné moci při výkonu veřejné moci autoritativně přezkoumá a osvědčí určité skutečnosti, čímž vyvolá v jednotlivci dobrou víru ve správnost těchto skutečností a v samotný akt státu, a přesto následně konstatuje, že ani tak není možné dříve zjištěná pochybení odstranit, resp. předejít protiprávní stav napravit.“

¹⁶ kupř. Nález sp. zn. III. ÚS 885/2006

¹⁷ z odůvodnění Nálezu sp.zn. II. ÚS 540/02

nemůže dovolat principu in dubio pro libertate (čl. 22 Listiny), ale že tento princip svědčí proti jeho zásahu,

- iv. že týž zásah do korektnosti prezidentské volby, tak do veřejných subjektivních práv navrhovatelky dosahuje intenzity, aby opodstatnil její návrh.
43. Navrhuje se tudíž, aby registrace kandidátních listin kandidátů, uvedených v rubrice tohoto návrhu, byly zrušeny.

PhDr. Terezie Holovská